

BİR ÇİFT YÜN ÇORAP

Bazen bir yolculuğa çıkarsın ve yolculuğun sonunda hayatının nasıl değiştiğine şaşırırsın.

Havada kesif bir is kokusu. Üşüyorum. Laf olsun diye değil, gerçekten... Otogarda iğne atsan yere düşmez. Öyle kalabalık yani. Valizi bagaja yerleştirmesi için otobüsün kıvrak muavine teslim ettikten sonra şaşkın gözlerle bir süre seyrediyorum ortalıkta çalkalanan kalabalığı. Gelenler, gidenler, karşılayanlar, uğurlayanlar... Ne kadar az dost biriktirdiğime hayıflanıyorum kalabalığı görünce. Bir Allah'ın kulu olmaz mı beni uğurlamaya gelen! “Boş ver,” diyorum kendi kendime. “Herkes ektiğini biçer sonuçta.”

Bir an önce koltuğa oturmazsam otobüsü kaçıracakmışım gibi bir hisse kapılıyorum nedense. Vakit kaybetmeden yerimi alıyorum otobüsün yedi numaralı koltuğunda. Hala otobüse binmemiş yolcular, otogarın hoparlöründen yayılan cızırtılı anonsu duyar duymaz izmaritlerini topuklarıyla ezerek biniyor otobüse. Egzoz dumanını sala sala, kornasını çala çala inleyerek kalkıyor otobüs garajdan. Yarısı boş koltukların, yanımdaki koltuk da öyle. Dökülen tavanı ve kalburu çıkmış koltuk döşemesiyle bir hurda yığınınını andırıyor otobüsün içi. Hohlayıp sildiğim pencere camının önünden geride bıraktığım şehre çeviriyorum başımı. Şehrin araçları, binaları, insanları eşlik ediyor bize. Bazıları güle güle der gibi el bile sallıyor. Dikiz aynasında göz göze geliyorum şoförle bir ara. O da benim gibi yorgun ve isteksiz.

Yan çaprazımdaki koltukta oturan, ağzını beyaz yazmasıyla örtmüş yaşlı kadının hüznü bakışı dikkatimi çekiyor. Yanında, durmaksızın tespihini döndüren yeşil takkeli, ak sakallı aynı yaşlarda bir adam var. Gezmeye değil sanki bu kış kıyamette. Belki de cenaze! Kendi aralarında fısıltıyla konuşuyorlar durmadan. Aynı kaderi paylaşmış olmaları birbirlerinin parçası haline getiriyor onları. Konuştukça ortak oluyorlar belki de kaderlerine.

Pencerenin buz tutmuş camından dışardaki gelip geçen manzarayı görmeye çalışırken zihnimi işgal eden tekinsiz düşüncelerden sıyrılmaya çalışıyorum. Ne kadar yalnız olduğum, çok istesem de gerçek bir dost edinemediğim kaygısı ruhumu kemirip huzursuz ediyor. Sıyrılısam bu düşüncelerden rahatlayacak, huzura kavuşacakmışım gibi hissediyorum. Dışarda ise vicdansız kar durmadan atıştırıyor. Böyle giderse çok geçmeden kapanır bu yol.

“Örtmenim” sesiyle kendime geliyorum. Başımı önümdeki defterden kaldırıp sıralara doğru bakıyorum. En ön sırada oturan Gülperi, bir şey söyleyecekmiş gibi elini indirip kaldırıyor. Heyecanlı. Karşımda yanık buğday bir ten ve ışıltılı parlayan çipil gözler. Ben bakınca indiriyor elini. Nasıl olsa söyler olmadı sorarım. Daha fazla bekleyemeyip gidiyorum

yanına. Anlamamış anlattığımı. İki kez tekrar etmişim konuyu oysa. ‘Kışları soğuk ve yağışlı, yazları sıcak ve kurak.’ diye tekrar ediyorum bir kez daha. Dikkatle dinliyor, bir yandan da defterine hızlı hızlı not alıyor. Elimle okşuyorum lüle lüle saçlarını. Derse ilgisine minnettarlığımı göstermek ister gibi. Bir annenin kızının saçlarını örer gibi şefkatle okşuyorum. O anda, kalemi bırakıp iki elini birbirine sürtmeye başlıyor. Belli ki o da üşüyor benim gibi. Soba da kasmaya başlıyor içindekileri yine. Çok fazla çıralı odundan kurum tutmuş olmalı borular. Temizlemek lazım ivedi.

Dersin tam orta yerinde pat diye açılıyor sınıfın kapısı. Gri kırçilli beresiyle nefes nefese giriyor içeri Yusuf. Çenesi zangır zangır titriyor. Oturuyor sobanın arkasındaki sırasına ama yine de çıkarmıyor boynuna sıkı sıkıya doladığı rengarenk atkısını. Çünkü soba yandıkça daha fazla şubat. Ayağındaki lastik ayakkabı okulun damı gibi su almış. Ellerini ağzına getirip hohluyor ikide bir. Hoh...Hoh...Hoh...Parmak uçlarını ısıtıyor ciğerinden gelen ılık nefesle. Hohladıkça dizginleniyor nefesi. Birden gülmeye başlıyor kendi haline. Neşesi sınıfa bulaşıyor çok geçmeden; hiç hesapta yokken kahkahayı koyuveriyor tüm sınıf, sanki komik bir şey olmuş gibi. İçim ısınıyor bir nebze olsun onları öyle neşe içinde görünce. Ayakkabılarını çıkarıyor sonra Yusuf, itekliyor sobanın kıyısına doğru. Çürümüş meyveyi andıran ekşimtrak bir koku tütüyor çok geçmeden sınıfta. Son kalan çam odunlarından birkaçını daha atıyorum sobanın içine. Çocukların buz yanığı yüzleri gibi kızarıyor hemen sobanın saç gövdesi. Ayaz ise bir an olsun kesilmiyor dışarıda, uğultusu pencerenin yorgun pervazında demlenmeye devam ediyor. Bir ara, Gülperi’ye takılıyor gözüm. Göz kırpan gamzelerinden alamıyorum kendimi. Çimen yeşili gözleri ise ıslak çakıl taşları gibi terli. İki bacağına birbirine sürtüp duruyor ha bire. Bakıp duruyor yüzüme. Durup bakıyor uzun uzun.

On bir sıra var sınıfta. Yirmi bir öğrenci. Beni dinlerken birçoğu dalıp gidiyor ılıman ilkimin hüküm sürdüğü şehirlere. Kışları ılık ve yağışlı memleketlere. İlkokulu okuduğum sahil kasabasındaki sınıf geliyor aklıma. Üşümek, soğuk nedir bilmediğimiz sınıflar. Kıyaslayınca buradakilerle, nedensiz bir sızı yürüyor içime. Sanki birisi isyan edecek, yeter artık öğretmenim, çok soğuk üşüyoruz diyecek diye korkuyorum. Ama yok! Onların isyanı yerine ayazın uğultusu dolduruyor sınıfı. Bana mısın demiyor soğuğa, ayaza hiçbirini. Alışmışlar belli ki.

Teneffüs vakti geliyor ama kimse çıkmak istemiyor dışarıya. Bal kovanına üşüşen eşek arıları misali uğuldayarak sarıyorlar sobanın etrafını. Cıvıldaşmaya başlıyorlar çok geçmeden. Kendi aralarında şakalaşıyor bazıları, benim varlığımı unutarak. Teneffüs bitiyor

ama herkes sobanın başında hala. Ayrılmak istemiyor kimse. Pencereden şöyle bir bakıyorum dışarıya, buzlar çatılardan söğüt dalları gibi sarkıyor. Hava birazdan dona çalacağa benziyor. Daha da soğumadan, anlattıklarımı topladıktan kısa bir süre sonra gönderiyorum çocukları evlerine.

Çocuklar sınıfı boşaltır boşaltmaz okulun bitişiğindeki iki göz lojmana atıyorum ben de kendimi. Aynı döngü içinde dolanıp duruyorum. Sabah okula gidiyorum, nöbetçi öğrencinin erkenden gelip yaktığı sobayı kontrol ediyorum. Yollar kapanıp hafta sonu kasabaya gidemiyorum. Çocukların evlerinden getirdiği yiyeceklerle idare etmeye çalışıyorum. Yollar açılıyor ama çok sürmüyor. Sonra tekrar kapanıyor uzun bir süre. Üşüyüp titriyorum. Dönüp duruyorum bu döngüde.

Dışardakinden farklı bir soğuk var lojmanın içinde. Dalga dalga yayılan, insanın içine işleyen tuhaf bir soğuk bu? Sobayı yakıyorum hemen. Canım sıcak bir çorba çekiyor. Bol acılı. Tarhana çorbası. Tencereye su koyup annemin yaptığı tarhanadan bir tutam atıyorum içine. Çok geçmeden sobanın üzerinde fokurdamaya başlayan çorbadan bir tabak dolduruyorum. Katık ediyorum bir dilim ekmeği. Bitiremiyorum ama, yarısı kalıyor. Kirli tabağı yıkamadan öylece mutfak tezgâhının üzerine bırakıyorum. Kırçılı battaniyeyi dolaptan çıkarıp altına sığmıyorum. Çok geç değil saat. Ama buralara erken iniyor akşam, kapanıyor köyün üstüne karanlık, kıpırdatmıyor altındakileri. Isınmaya çalışıyorum battaniyenin altında iki büklüm. Sarınıyorum iyice battaniyeye. Sobanın çıtırtılı sesi çok geçmeden ben de huzurlu bir teslimiyete sebep oluyor. İçim geçer gibi oluyor.

Otobüsün sert freniyle kopuyorum düşlerimden. Neredeyiz, ne kadar yol geldik bilmiyorum. Bakıyorum; camlara, buzdan ince bir perde çekilmiş gibi, görünmüyor dışarısı. Muavin, ikram arabasına yüklemiş top kekleri, içecekleri, koridora taşmış yolcuların kollarına sürtünerek ilerlemeye başlıyor. Yanıma gelince “Sade neskafe.” diyorum aptal bir tebessüm kondurarak yüzüme. Kusura bakmayın manasında kaşını kaldırıyor. Mahcup. Üçü bir arada neskafe poşetini elinde sallıyor hışır hışır. Hiç sevmem. “Kalsın” diyorum. Muavin henüz ikramını bitirmeden pek çok yolcu traktör motoru gümbürtüsünü andıran horultular eşliğinde uyumaya başlıyor birbirinin ensesine kirli nefeslerini üfleyerek. Otobüsün radyosunda çalan arabesk müziğin sesiyle tatlı bir rehavet çökerken üstüme, sığ bir uykuyla gevezelik etmeye başlıyorum.

Uyurken kaç tünel, kaç ev, kaç ağaç akıp gidecek başımı yasladığım pencereden kim bilir? Uzun ve zorlu bir yolculuğun sonunda sabaha karşı ulaşıyoruz kasabaya. Pamuk balyası

gibi yığılmış kar kasabanın üstüne. Otobüsün ön kapısının açıldığını, uğultuyla içeri dolan kar fırtınası haber veriyor. Yüzümden, gözümden uykuyu silmeye çalışıyorum becerebildiğimce. Alışık olmadığım türden bir kıpırtı dolanmaya başlıyor içimde otobüsten aşağıya adım atar atmaz.

O gece, öğretmenevinde kalıp sabah köye gidiyorum minibüsle. Köy çoktan uykuya yatmış karın altında. Nedense lojmana girmek istemiyorum. Üşürüm çünkü. Bir dost kapısına ne kadar da çok ihtiyacım olduğunun ayırımına varıyorum yine. İnsan yabancı memlekette bir dosta, fırından yeni çıkmış sıcak somun ekmek gibi ihtiyaç duyuyor çünkü. İlk olarak aklıma Gülperilerin evine gitmek geliyor. Ama böyle çat kapı olmaz diye vazgeçiyorum.

Ertesi gün, neşesi sönmüş bir heyecanla gidiyorum okula. Ama oda ne? Sınıfı doldurmuş öğrenciler başları önde, alışık olduğum şen şakrak halleri gitmiş, sus pus oturuyor sıralarında. Tarifsiz bir telaşla sınıfa göz gezdiriyorum. Gülperi'nin sırası boş. Çocuklara soruyorum. Kimse bir şey söylemek istemiyor. Suskunlukları pek hayra yoracak cinsten değil.

Köye geldiğim ilk haftasında, “Gelirsiiz deel mi öğretmenim?” diyerek evlerine davet etmişti Gülperi. Nenesi çok merak etmiş, görmek istemiş beni. Gitmiştim ben de bir hafta sonu. Işıltılı gözleriyle kapıyı açan Gülperi, neşeyle boynuma atılmıştı. İçeri geçtiğimde divanın üzerinde derviş sükûnetiyle oturmuş beni bekliyordu nenesi. Etrafında hare hare yayılan nurlu bir ışık vardı. Gidip elini öpünce sarılmıştı boynuma “Hoş geldin güzel kızım.” diyerek. Rahatlığı, samimiyeti hoşuma gitmişti. Hele ki o kınalı elleri...Sanırım onun da kanı kaynamıştı bana. Çok geçmeden kurduğu yer sofrasına oturmuş, bakır sini üzerinde birbirinden uyumsuz tabakları, her biri değişik desenlerdeki çatal kaşıklara aldırmandan silip süpürmüştüm ne varsa. Yemeği yerken bileğinin üzerindeki Anka kuşu dövmesi dikkatimi çekmişti. Bu motifin anlamını sormuştum meraktan. “Ahh kızım ahh!” deyip susmuştu bir süre. Uzak bir yerlere gitmişti sanki. Bir yerlere gidenin peşinden gitmek ister gibi. En sevdiğini özlemiş gibi. “Herkes gidiyor kızım. Hayat kısa.”

Bir ara Gülperi'nin sofradaki siniyi kucaklayıp mutfağa götürmesini fırsat bilip anlatacak çok şeyi olanların heyecanıyla “Sana kanım kaynadı, ben seni dost bildim kızım.” demişti. “Bu kapı hep açıktır sana.” Sonra içli bir tebessüm kondurarak yüzüne, “Marifet doğru olmak değil kızım. Doğru kalmaktır. Ben derim ki, sen nasıl olsa bulursun kendi doğrunu.” Kalbinde derin bir sızı varmış gibi elini böğrüne bastırıp uzun uzun pencereden dışarıyı seyrettikten sonra devam etmişti.

“Kızım, bu öksüz, anasını doğarken, babasını da töre cinayetinde kaybetti. Kaldı bu kocakarıya. Benim de halim belli. Bir ayağım çukurda. Okusun, eli kalem tutsun. Gitsin buralardan, olmasın kaderi bu coğrafyanın kaderi gibi. Önce Allah’a sonra sana emanettir bu kız, bilesin.” demişti. Sözünü bitirir bitirmez içimde huzurla gezinen kıpırtı, gri, çirkin bir taşla dönüşüp boğazıma takılmıştı.

“Allah uzun ömür versin anacığım, o nasıl söz?”

Fısıldanmış sırların ferahlığıyla “Olsun güzel kızım. Yarın ne olacağını ancak rabbim bilir. Unutma sakın! Emanettir sana”. Tam o anda Gülperi girmişti elinde tepsiyle içeriye. Kahve yapmıştı adet olduğu üzere. Uzattığı fincanı alırken elime Gülperi’ye baktım istemsiz. Nenesine çok benziyordu. Doğruluktan sakın ha şaşma kızım diyen nenesine. Kahveden bir yudum aldım. Tadı harikaydı. Daha önce hiç böyle lezzetli kahve içmemiştim. “Ama bu bizim bildiğimiz kahvelere hiç benzemiyor.” dedim şaşkınlıkla. Mahcubiyetinden buğday başağı gibi öne eğmişti Gülperi’nin başı. “Deve dikenini derler, bizim buralarda ise kenger denir. Dışı dikenlidir ama içi benzemez dışına.” demişti nenesi. “Kahvesi ve sakızı harika olur. Demem o ki, görüntüye aldanma sakın kızım. İçindeki ara. Doğruyu yani. Doğru olanı. O zaman açılmayan kapı yoktur bilesin.”

O konuşurken ayaklarımı birbirine sürtüyordum ha bire. Isınsın diye. Fark etmişti üşüdüğümü. Son zamanlarda sık sık titremeye başladığım aklıma gelince hasta olacağım galiba yine, diye düşünmüştüm. Titrediğimi görünce gözlerini ayağıma dikerek “Ayağındaki çorap pek inceymiş kızım,” demişti, “buralarda kalın yün çorap giyeceksin. Donar ayakların, hasta olursun yoksa!” Aklımdan onlarca soru geçerken “Yaa!” demiştim, “hemen bir yün çorap tedarik edip giyeyim o zaman.”

Daha sömestre tatiline çıkmadan önce konuşmuştuk tüm bunları Gülperi’nin nenesiyle. Sınıfta yoklamayı bitirir bitirmez dikkatimi çekiyor en arka sırada oturan Yusuf’un hareketliliği. Yerinde duramayıp kıpraşıp durması. Bir şey söyleyecek belli. Elimle işaret ediyorum söyle ne söyleyeceksen diye. Söylemekte ikircikli, yutkunuyor. “Örtmenim.” diyor sonra alabora olmuş bir suratla. “Gülperi’nin nenesi vardı ya!” Meraklanıyorum ama olayı deşmek gibi niyetim yok.

“Eee?”

“Öldü örtmenim.”

Sözleri fokurdayan kaynar su gibi başımdan aşağı dökülüyor. Ruhum ufalanırken meçhul bir sızı gelip çörekleniyor içime. Değmiyor sobanın ısısı tenime. Hani ne hissedeceğinizi bilmediğiniz anlar vardır ya, işte o anlardan birini yaşıyorum. “Neee?” diye bağıryorum sonra avazım çıktığı kadar buzdan bir heykel gibi dikilirken sınıfın ortasında. Yerin yedi kat dibine girsem sırası şimdi. Aldığım her nefes bir iğne gibi geçmeye başlıyor boğazımdan.

Elimde sert kaya misali katılaşmış tebeşiri fırlatır gibi bırakıp masaya dışarı çıkıyorum. Makbule nenenin evine doğru hızlı adımlarla hızlı yürümeye başlıyorum. Ayaz ısıyor tenimi; üşüyorum. Nefes nefese eve vardığımda, kapıdaki ayakkabı dağı karşıyor beni. İçeri giriyorum. Mevli okunuyor yedisi için. Kalabalığın kirli nefesiyle içerisi ısınmış. Odayı balık istifi doldurmuş kadınlardan gelen ağlamaklı sesler içimi burkuyor. Dediklerini anlamasam da çok fazla, biliyorum acının dilini.

Göz pınarları çağıldayan Gülperi, bir köşede büzülmüş bekliyor payına düşen acıklı bakışların farkına varmadan. Gözlerinin yeşili kırmızıya çalmış. Saçının lüleleri eskisi gibi pırlıl pırlıl değil, kurumuş otlar gibi birbirine karışmış. Yanıma geliyor koşarak beni görünce. Nenesinin gidişiyle kim bilir kaçınıcı kez yarım kaldı, kurduğu hayallerini erteledi? Gözlerimin içine bakıyor. Sarılmamı ister gibi, kucaklamamı bekler gibi. Açıyorum dermansız kollarımı, yuvasını arayan serçe gibi titreyerek sokuluyor. İçinde yüzdüğüm bu duygu karmaşasından kurtulup da gözlerime hücum eden yaşı durduramazsam hemen çıkmam gerekecek buradan. İçimde büyüyen acıyı sabırla bastırıp dindirmeye çalışıyorum. Sonra birden aklıma gelmiş gibi kucağımdan ok gibi fırlayıp dualar üfleyen yazmalı kadınların girip çıktığı arka odaya dalıyor Gülperi. Dua sessizliğine bürünmüş kadınların arasında kalakalıyorum bir başıma.

Elinde siyah bir poşetle dönüyor çok geçmeden. Kıymetli bir hediye getiren postacı gibi elindeki poşeti meraklı bakışların arasında uzatıyor. Ellerim titriyor alırken, ama bu sefer soğuktan değil. “Nedir bu?” derken açıyorum poşeti. Bir çift yün çorap. “Üşümesin ayaklarım diye örtmenim,” diyor burnunu çeke çeke, “bunu nenem sana örmüştü. Sömestre dönüşü verecekti sana.” Gözlerimden sicim gibi akmaya başlayan yaşlardan ıslanmaya başlıyor elimde tuttuğum bir çift yün çorap. Yanıma sokuluyor sonra. Sığınmanın sokuluşu bu. Sığınmanın ve yeni bir hayata başlayacak olmanın heyecanı.

Bir umut koparıyorum gelecekte, koyuyorum Gülperi’yle ikimizin arasına. “Hadi!” diyorum, “gidiyoruz.” Yas evinin kapısından çıkıp önümüze açılmış yeni kapıya doğru

RUMUZ: KOKİNA

yürümeye başlıyoruz birlikte. Nenesinin yokluğu güzel yüzünü gölgelese de çiğ damlası gibi incecik bir ışık parlıyor gözünde. Kapıdan içeri girer girmez ayaklarıma geçiriyorum bir çift yün çorabı. Bana bakıp gülümsüyor. İçim ısınıyor.